

МАЗМҰНЫ

Аудармашыдан	3
Алғы сөз	7
Әбу Насыр әл-Фарабидің «Музыка туралы үлкен кітабына»	
Махмуд Ахмад әл-Хафнидің алғы сөзі	59
Әбу Насыр әл-Фарабидің «Музыка туралы үлкен кітабына»	
Ғаттас Абд әл-Мәлік әл-Хашбаның алғы сөзі	68
Музыка туралы үлкен кітап. Әбу Насыр Мұхаммед ибн Мұхаммед ибн Тархан әл-Фараби. Кітапқа кіріспе	77

БІРІНШІ КІТАП. МУЗЫКА ӨНЕРІНЕ КІРІСПЕ

Бірінші сөз

«Музыка» ұғымы және оның мазмұны	81
Музыка өнерінің пішіндері	82
Әуенді орындау пішіні.....	83
Әуен шығару пішіні.....	85
Орындау мен ойлап шығару пішіндерін салыстыру.....	87
Әуеннің түрлері мен мақсаттары.....	89
Өлең әндерінің жасалуы.....	93
Жасалған аспаптардың шығу тегі	96
Тәлім мен практикалық жаттығу	99
«Ғылым» ұғымы және оның мазмұны	100
Теориялық тәлім.....	101
Дәлелдеудің негіздері мен тәжірибесі.....	106
Теориялық өнердегі ғалымның тегі.....	110

Екінші сөз

Адам үшін табиғи әуендер	115
Әуен дыбыстарының жағдайы.....	117
Төменгі және жоғарғы дыбыс дәрежелеріндегі табиғи жай-күйлер...	119
Уд аспабындағы табиғи дыбыстардың саны	123
Біртекті үндер тобы.....	129
Интервал өлшемдері жайында.....	136
Интервал өлшемдерінің бөлінуі	138
Қатты және жұмсақ тетрахордтар	143

Қалдық пен жарты үн интервалдарының айырмасы	146
Өнердің теориялық негіздері	150
Практикалық өнердің он кемелдігі.....	153
Консонанс үйлесімдігі.....	155
Бастапқы негіздерге жол	158
Дыбыс интервалындағы қарапайым арақатынас	160
Қатынастарды қосу.....	163
Қатынастарды бөлу.....	165
Қатынастарды айыру	166

ЕКІНШІ БӨЛІМ. МУЗЫКА ӨНЕРІ

БІРІНШІ БІЛІМ

Музыка өнерінің элементтері жайында

БІРІНШІ СӨЗ. Физикалық денелердегі музыкалық дыбыстар мен әуендердің пайда болуы.....	168
Дыбыстың жоғары және төмен үнді болу себептері	171
Дыбыс себептерінің үнге әсері.....	173
Екі дыбыс арасындағы интервал	175
Ішекте бөлгендегі интервалдар ауқымы.....	176
1 – Октава интервалы.....	176
2 – Екілік октаваның интервалы	177
3 – Кварта интервалы	179
4 – Октава интервалының квартадан артықшылығы.....	179
5 – Октава және квинта интервалы.....	180
6 – Квинта интервалы	181
7 – Квинта интервалының квартамен салыстырғандағы қалдығы	182
8 – Октава интервалының квинтамен салыстырғандағы қалдығы	183
9 – Октава мен кварта интервалы	184
10 – Бүтін үн интервалы	185
11 – Бүтін үн интервалымен салыстырғандағы квартаның қалдығы	186
12 – Екілік кварта	186
13 – Октава мен екілік кварта.....	186
Консонанстар мен диссонанстарды тәжірибеден өткізу	187
Қосу немесе алу жолдарымен пайда болатын интервалдардың шамасы ..	191
1 – Екі еселеу арқылы құрылған интервалдар.....	191

2 – Қосу арқылы құрылған интервалдар	193
3 – Ашалау мен бөлу арқылы ажыратылған интервалдар	196
4 – Пропорциялы әдіспен бөлінген интервал	200
Төменнен жоғарыға қарай тізбектелген дыбыстардың шамасы	203
Кварта бөлінетін әуендік интервалдар	204
Тетрахордтың түрлері мен құрылымы	206
Жұмсақ тетрахордтар	207
1 – Жұмсақ жүйелі тізбекті емес тетрахордтардың түрлері	207
2 – Жұмсақ жүйелі әрі тізбекті тетрахордтың түрлері	212
Қатты тетрахордтар	216
1 – Екі еселенген тетрахордтардың түрлері	216
2 – Қатты қосылған тетрахордтардың түрлері	220
3 – Қатты ажыраған тетрахордтардың түрлері	224
Тетрахордтардың жағымды және жағымсыз композициялары	226
Тетрахорд дыбыстарының санын көрсететін кестелер	228

ЕКІНШІ БІЛІМ

ЕКІНШІ СӨЗ. Квартаға бөлінетін интервалдар	233
Толық дыбыстық қатарының шеткі тараптар арасындағы интервал ..	235
Квартаның шеткі дыбыстарының толық дыбыстық қатар шектерінің арасында орналасу тәртібі	236
Құбылмалы және тұрақты дыбыстық қатар	240
Толық дыбыстық қатардағы үн шырайларының атаулары	241
1 – Толық ажыраған дыбыстық қатардың үн шырайлары	241
Толық тұрақты ажыраған дыбыстық қатар	243
2 – Толық ортаңғымен қосылған дыбыстық қатардың үн шырайлары	243
3 – Толық ортаңғымен қосылған дыбыстық қатардың үн шырайлары	244
4 – Ортаңғымен қосылған ундецима дыбыстық қатарындағы үш үн шырайы	245
Толық дыбыстық қатарлардағы тұрақты және құбылмалы үн шырайлары	247
Толық дыбыстық қатарда қайталанатын интервалдар мен тетрахорд түрлері	247
Ұқсас интервалдар	252
Ұқсас интервалдары бар дыбыстық қатардағы үндер мен дәрежелер	256

Табиғи және жоғарғы, төменгі транспозициялар	257
Транспозиция негіздері	260
Өртүрлі транспозициялардың интервалдары мен дыбыстардың орын алмасуы	274
1 – Дыбыстардың орын алмасуы	274
2 – Өртүрлі транспозициялардың орын алмасуы	275
3 – Тетрахордтардың ауысуы	277
Тетрахордтардың араласу нәтижесінен пайда болатын дыбыстардың саны.....	278
Дыбыстық қатар тектерінің араласуы.....	291
Өту негіздері.....	293
Ырғақ тектері.....	303
1 – Ырғақ ұзақтығы	303
2 – Қосылған әл-һазадж ырғақтары.....	308
3 – Тең емес қосылған ырғақтар.....	309
4 – Тең емес ажыраған ырғақтар.....	309
Ажыраған ырғақ тектері.....	310
1 – Бірінші ажыраған	310
2 – Екінші ажыраған	313
3 – Үшінші ажыраған	319
Ырғақ жайындағы сөзді қорыту	321
Үн мен тетрахордтар және дыбыстық қатарды тәжірибеден өткізу үшін ескі аспапты суреттеу.....	323
Теориялық өнер жайындағы сөзді қорыту.....	325

ЕКІНШІ ТАРАУ

Белгілі аспаптар және олардан шығатын дыбыстар жайында

БІРІНШІ СӨЗІ: Белгілі аспаптардан дыбыстарды шығару жайында	329
1 – Уд аспабы [лютня].....	331
Төрт ішекті уд аспабында қолданылатын дыбыстық қатар	333
Ортаңғы саусақ пернесі мен оның қасындағылар	336
Уд аспабынан шығатын интервалдар мен олардың қатынасы.....	346
Уд аспабындағы белгілі пернелердің үлкен және ортаңғы интервалдары.....	347
Уд пернелеріндегі дыбыстар мен потенциалар	352
Түсініктемелер	359